

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio IV. In Tit. IV. De Clericis Non Residentibus In Ecclesia, Vel
Præbenda.

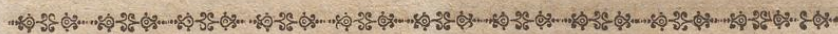
[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

est, ut quis volens justificari per contritionem, voveat observantiam præceptorum graviter obligantium; sed tantum ut habeat *firmum propositum*; alias taliter justificatus; deinde transgrediens aliquod grave præceptum, dupliciter peccaret, & contra illud præceptum, & contra votum; quod tamen non bene dicitur: at extat præceptum, ut volens licite, ac ad mentem Ecclesiæ suscipere sacrum ordinem, *voveat continentiam*: ergo paritas non tenet.

- 83 Neque dicas, hanc quæstionem, an obligatio Clericorum ad continentiam servandam immediate nascatur ex voto, vel immediate ex solo Ecclesiæ præcepto, in præxi parum utilitatis habere in ordine ad rem moralem. *R.* enim negando dictum. Rationem dat Sanchez *cit. l. 7. matr. D. 27. n. 9.* Nam si obligatio illa est immediate ex præcepto, valebit dispensatio etiam sine causa dicta; secus, si immediate *ex voto*.

Si dicas: ergo dispensatus sine causa in tali voto, non contrahet valide. *R. negando illatum*; & dico in utroque casu dispensationis sine causa concessæ valide contrahi matrimonium; in utroque casu per ejusmodi dispensationem, sine causa concessam, tollitur obex invalidans matrimonium à taliter dispensato contractum; & *1. quidem*, si dicas, eam nasci ex præcepto Ecclesiastico immediate; ut jam diximus; cum lex Ecclesiastica *valide* tollatur dispensatione data etiam sine causa; *Secundo* etiam si dicas eam nasci immediate ex voto; hoc enim vim invalidandi matrimonium post contractum habet solum ex solemnitate, quæ est juris tantum Ecclesiastici; hoc autem etiam tollitur dispensatione, quantumvis sine causa. Et ideo taliter dispensatus *in solemnitate* voti, valide contrahet matrimonium; sed eo contracto non licite petet debitum, propter votum tali dispensatione non sublatum.

QVÆSTIO IV. IN TIT. IV. DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS IN ECCLESIA, VEL PRÆBENDA.

- 85 **H**Oc titulo agitur de obligatione Clericorum, obtinentium Ecclesias, seu beneficia, in ordine ad Residentiam, quatenus eâ, ut debent, præstitâ, vel non præstitâ illis concessum, aut interdictum est, beneficiorum fructus annuos percipere. Supponendum autem *Residentiam* apud Latinos esse firmam quietem, & stationem: nam derivatur à verbo *Residere*, quod est quiescere, & firmiter stare: apud Sylvestr. *V. eod. n. 1.* importat ex vi nominis jugem, & penè continuam sessionem, quasi iterata sessio. Juxta Gofredum *in proposito* sic definitur: *est personalis officii solatio in proprio beneficio*. Hinc *residere in Ecclesia*, est personaliter in ea servire beneficio, & ejus curam habere. Quare ex duobus dicitur Clericus *non residere*. 1. si non assistat personaliter. 2. si assistens personaliter, non deserat beneficio. V. Less. *l. 2. c. 34. d. 29.* & Azor. *p. 2. l. 7. c. 3. & 4.* Ex hoc sequitur, residentiam aliam esse *merè materiale*, cum quis quidem assistit, seu cum aliis est in loco Ecclesiæ, vel beneficii, sed non servit Ecclesiæ, seu non agit, quæ sui muneris

sunt, & officii, propter quod habet beneficium; aliam *formalem*, cum quis assistit, & servit; quod quidem fit *dupliciter*. 1. si personaliter assistat, & serviat, quo casu dicitur residere *formaliter verè*; 2. si autem ex legitima causa non assistat personaliter, nec serviat, & tamen juris dispositione, seu fictione habetur pro præsentente in ordine ad juris effectus residentiam verè concessos, dicitur residere *fiçtè*; Sic Barbosa *ad Rubric. hujus tituli, n. 9.*

ARTICULUS I.

Quæ beneficia obligent ad Residentiam?

NON est dubium, plura esse beneficia, 86 quæ jure etiam naturali exigunt, ut beneficiatus vel per se, vel per alium resideat in loco beneficii, & ea peragat, quæ sunt officii, propter quod habet beneficium, quando inter actiones per officium importatas, vel omnes, vel aliquæ sunt, quæ fieri debent in loco beneficii. Et hæc obligatio nascitur ex contractu oneroso tum Ecclesiæ, ut beneficiato constituat jus percipiendi redditus annuos ex bonis pertinentibus ad ipsam; tum Beneficiato, ut vicissim præster

offi-

In Tit. IV. De Clericis non resistibus in Eccl. 23

officium; ubi tamen nota obligationem residendi aiam esse solum sub conditione, si velit percipere fructus beneficii; aliam verò simpliciter, & absolute; quâ Beneficiatus per seipsum personaliter, & non per Substitutum, Ecclesiæ debet præstare servitiū, ad quod ratione reddituum suorum obligatur quibus positus.

87 Circa præsentem quæstionem plures sunt dispositiones juris. *Primo* enim in c. *Ex gestis*, 2. h. t. refert Leo IV. Summus Pontifex, quòd in Synodo Romana Anastasius Presbyter Cardinalis tit. B. Marcelli, ab omnibus Canonice sit depositus; cò quòd parœciam suam per annos quinque, contra Canonum instituta deseruerit, & in alienis usque hodie demoretur. *Secundo* in c. *quia nonnulli*, 3. eod. ex Concilio Lateran. statutum habetur: ut, cum Ecclesia, vel Ecclesiasticū ministerium alicui comitti debet, talis ad hoc persona queratur, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si aliter actū fuerit: & qui receperit, quod contra Sacros Canones accepit, amittat: & qui dederit, largiendi potestate priveretur. *Tertio* in c. *Relatum*. 4. eod. ubi Alexander III. Eboracensi Episcopo rescribens, decernit. 1. ut præsentatus ad Ecclesiam, nondum confirmatus, non instituat, si apparet, quòd nolit residere; si autem jam sit confirmatus, & ex causa non justa non residet, priveretur appellatione remotâ, id, quod etiam procedit, licet beneficium sit modicæ æstimationis (v. g. 20. solidorum) ut dicitur c. *Conquerente*, 6. h. t. ubi rationem dat Pontifex; quòd sit indecens, & non consentaneum rationi, ut idem B. cum alia Ecclesiastica beneficia sibi sufficientia habeat, & possideat, ab Ecclesia, cui non deservit, beneficia quarat.

88 His accedit decretum Concilii Trid. sess. 2. de Reform. c. 2. ibi: statuit, & decrevit Sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum Sanctum Jesu Christi Evangelium: Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo de teneri impedimento: juxta formam generalis Concilii viros idoneos assumere teneatur ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtè subjaceat ultioni.

89 Deinde loquens de aliis, à prædictis, subjungit: *Archipresbyteri quoque plebani, & quicumque Parochiales, vel aliis cu-*

ram animarum habentes Ecclesias, quocunque modo, obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & Festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annuntiandoque eis cū brevitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare; & virtutes, quas spectari oporteat: ut pœnam æternâ evadere, & cœlestem gloriâ consequi valeant.

Et quoniam aliqui, titulo exemptionis, 90 dum ab Ordinariis ad præstandum Ecclesiis suis debitum ministerium, se subducere volebant, etiam de his ita statuit. *Id verò, si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse prætenderet: etiam si Ecclesiæ quovis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsitan annexæ, vel unitæ, modò re ipsa in diœcesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur.* Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis: itaque ubi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio, muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita, ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persolvatur, donec principalis ipse respiciens officium suum impleat.

Secundò, si Parochiales Ecclesiæ reperi- 91 antur subjectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus, si Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum provinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque hujus decreti executione consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, sive recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summarie, & solâ facti veritate inspectâ procedat, cognitum, & decisum fuerit; his præmissis.

Quæres. 1. *An omnia beneficia vel ex 92 natura rei, vel saltem dispositione, juris exigant residentiam formalem?* R. negativè cum Zoësio h. t. n. 3. ex Trid. sess. 6. c. 2. de reform. ubi dicitur, obtinentes beneficia residentiam personalem de jure, vel con-

consuetudine requirementia cogendos esse residere; nisi autem darentur aliqua residentia non requirementia frustra fieret mentio illorum, quæ residentiam requirunt; ejusmodi beneficia sunt, quæ beneficiato non imponunt onus, nisi recitandi horas, vel similes obligationes, quibus satis fieri potest per actionem quoad substantiã executioni datam, etiam extra locũ beneficii.

93 Quæres. 2. quæ beneficia in specie requirant residentiam formalem? R. quod omnia beneficia, quæ habent annexam dignitatem, vel curam animarum. Probatur. 1. ex c. quia nonnulli, cujus verba retulimus n. 87. quod loquitur de quovis beneficiato habente Ecclesiam cum Ecclesiastico ministerio. Probatur. 2. ex c. Relatum, pariter allato supra n. 87. Tertio ex c. Ex parte, 8. eod. ubi sermo est de Decano Ecclesiæ; c. qualiter 9. eod. ubi agitur de Archiepiscopo, & c. Ex gestis, 2. eod. ubi de Cardinale non residente; id, quod etiam constat ex ipso Tridentino; relato superius à num. 88.

94 Not. autem. 1. dictam resolutionem procedere non tantum de dignitatibus Ecclesiasticis strictè sumptis, sed etiam de Personatibus, de habentibus Administrationem, vel Officium Canonicum, vel præbendam in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, ut sunt Portionarii, vel Assisii &c. ut colligitur ex c. quia nonnulli, 3. h. t. & c. cum ad hoc, 16. eodem, quod capitulum loquitur de casu, quo Ecclesia ex Clericorũ absentia patitur defectum Ministrorũ. Nam tali casu Gregorius IX. statuit, etiam privilegiatos super absentia per subtractionẽ proventuũ redire cogi posse.

95 His addi potest, quod statuit Tridentinum sess. 2. de Reform. c. 2. de quo à n. 88. & sess. 6. c. 1. ubi sic loquitur: Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacunque ille dignitate, gradu, & præ eminentiã præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diocesium morando abfuerit, quarta partis fructuum unius anni, fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, penam ipso jure incurrat. Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum, similiter applicandam ab ipso, amittat. Crescente verò contumacia ut severiori sacrorum canonum censura subjiciatur, Metropolitanus, Suffraganeos Episcopos absentes; Metropolitanum verò absentem, Suffraganeus Episcopus

antiquior, residens, pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per literas, seu nuntium Romano Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cujusque major, aut minor contumacia exegerit, suprema Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire.

Etc. 2. eod. sess. 6. de Reform. Episcopis 96 inferiores, quævis beneficia Ecclesiastica, personalem residentiam, de jure, sive consuetudine exigentia, in titulu, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensatã, expediens videbitur, opportunis juris remediis residere cogantur: nullique privilegia, seu indulta perpetua de non residentia, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris & rationabilibus causis tantum concessis, & corã Ordinario legitime probandis, in suo robore permanens; quibus casibus nihilominus officium Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorũ Vicariorum, & congruæ portiois fructuũ assignationẽ, cura animarũ nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, privilegio, seu exemptione quacunque suffragante.

Ne verò ea, quæ de residentia sanctè, & 97 utiliter jam antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensu, à Sacrosanctæ Synodi mente alienos, trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat: illis inhaerente, declarat Sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque, quocunque nomine, & titulo præfectos etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel diocesi residentiam, ubi inuncto sibi officio defungi teneatur, neque abesse posse nisi ex causis, & modis infra scriptis.

Denique sess. 24. c. 12. ait: Præterea ob 98 tinentibus in iisdem Cathedralibus, aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvo nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt.

Not.

defectum ministrorum, & cultus divinus non minuatur.

103 Et quamvis consuetudo in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, *serviendi per substitutum*, sublata sit à Trid. *sess. 24. de Reform. c. 12. ibi: Omnes verò divina per se, & non per Substitutos, compellantur obire officia*; hoc tamen Tridentini decretum non ubique usù receptum est, ut dixim. 99. & non loquitur de consuetudine immemoriali, quæ cæteroquin ex communi usù exprimi solet, quando ei per contrariam constitutionem derogatur. Advertendum tamen, diuturnam consuetudinem, quæ sublata est obligatio residendi, posse tolli contrariâ consuetudine per 10. annos ex *gl. in c. fin. V. Consuetudo, de consuetud. in 6.* quia per hanc creditur ad jus commune, in dubio autem, an beneficium exigat personalem residentiam? præsumi affirmativam, *c. cum dilectus, 8. de consuet. junct. Gl. V. Jure communi*; idque propter favorem juris communis. Nam in dubio secundum jus commune interpretatio facienda est.

104 Si quæras, *an consuetudine induci possit, Beneficiatus nec per se, nec per Substitutum deservire teneatur?* affirmativam videtur sequi Pirhing *h. t. n. 15.* Si nimirum Ecclesia non destituatur suis Ministris ad divinum cultum necessariis, volens id colligi ex *c. Cum omnes, 6. de Constitut. & dictum illud: Beneficium datur propter officium*, intelligendum esse cum distinctione, ut non procedat, si velit dari beneficium, propter *solum* officium, sed vel propter hoc, vel propter assumptum Clericalem Statum, quo assumptus est in sortem Domini; cum hoc ipso deserviat Ecclesiæ universali.

105 Textus in *c. Cum omnes*, sic habet: *Ad audientiam nostram pervenit, quod Trecentis Canonici novum fecerunt in Trecenti Ecclesia constitutum, ut eis tam in presentia, quam in absentia redditus suos ex integro percepturis, qui in eadem Ecclesia post illam constitutionem fuerunt, vel de cætero fuerint instituti, redditus in absentia non percipiant, sed tunc solum, cum fuerint residentes: cum secundum Trecentis Ecclesia consuetudinem omnes in hoc consueverunt esse pares. Statuerunt etiam, ut (cum singulis præbendis annexa sint vinea) ipsis suas, dum viverint, possidentibus, vinea decedentium*

ad Successores non transeant, sed proventus earum inter singulos dividantur. Quoposito addit Pontifex: *Cum igitur, quod quisque juris in alterum statuit, ipse debeat uti eo, & sapientis dicat auctoritas: Patere legem, quam tu ipse tuleris: mandamus, quatenus antiquos Canonicos junioribus, & juniores in perceptione fructuum tam præbendarum, quam vinearum coaquetis antiquis, secundum priorum consuetudinem usque ad tempus prædicta constitutionis servatam, vel secundum rationabilem institutionem in posterum observandam.*

Ex hoc textu sequitur, irritam esse 106 consuetudinem alicujus Collegii, etiam à majori parte illorum, qui sunt de Collegio, inductam in privatum ipsorum commodum; cujus ratio est; quia cum consuetudo legitima pro lege recipiatur, necesse est, quod non minus directè ordinetur in *commune commodum*, quam ipsa lex, ut diximus *l. 1. tit. 2. de Constit.* ergo ubi non ordinatur directè in eum finem, pro lege recipi non potest, & inanis est; ergo nisi causa, propter quam nec per substitutum deserviens, nihilominus reciperet fructus beneficii, sit commodum universalis Ecclesiæ, & commune bonum ejus, nullâ consuetudine induci potest; ut Beneficiatus sui beneficii fructus percipiat, esto nec per se, nec substitutum deserviat; ita sentire videtur Azor *p. 2. l. 7. c. 3. q. 2.*

Ex hoc autem præcisè, quod quis 107 assumptus sit in sortem Domini, seu quod idem est, *quod Clericus factus sit*, non videtur alicui posse constitui jus annui redditus ex bonis Ecclesiæ datis piâ fidelium contributione, ac fundacione, ut inde per divina ministeria Clericorum DEI cultus in Ecclesiis, & animabus celebretur, ac promoveatur, etiamsi talis Clericus nihil labore, nisi aliud exigeret commune bonum divini cultus, pro ut evenit, ubi adest excusans causa ex illis, de quibus dicemus à *n. 114.* Unde talis consuetudo satis apertum periculum induceret, non implendi pias Fidelium voluntates, & minuendi divinum cultum ex eorum intentione debitum, quod utique valde damnosum foret Ecclesiis.

Præter dicta notandum, diuturnam 108 consuetudinem, quæ sublata est obligatio residendi *formaliter, verè*, posse tolli con-

In Tit. IV. De Clericis non residentibus in Eccl. 27

li contrariâ consuetudine per 10. annos. Sic Gl. in c. fin. V. Consuetudo, de Consuetud. in 6. quia sic per istam reditur ad jus commune. Cæterum in dubio, an beneficium exigat residentiam formalem veram seu personalem præsumitur affirmativa, juxta c. dilectus, 3. de Consuetud. junct. Gl. V. jure communi; idque propter favorem juris communis, cum indubio fieri debeat interpretatio secundum jus commune.

109 Not. 2. Consuetudinem sub annuo censu committendi aliis ejusmodi Ecclesiis curatas, dici enormem, & improbari c. 3. Ne Prælati Vices suas. Et ideo ejusmodi beneficia curata iis tantum conferri debere, qui personaliter residere possunt, & volunt, c. 4. h. t. excepto casu c. Extirpanda, §. qui verò, de præbend. ubi dicitur, quòd habens Canonicatum, cui accessorie, & perpetuo annexa sit parochialis, debeat residere in Canonicatu. Cum enim beneficiati ex suis beneficiis percipiant annuos redditus in sua personâ commodum, æquum omnino est, quòd iisdem debeant præstare suæ personæ ministerium, cuius causâ ipsi habent beneficium.

110 Not. 3. Quamvis Beneficiati ad residentiam formalem in suis Ecclesiis, secundum dicta teneantur; concedi tamen illis, quòd quovis anno ad certum tempus, ex justa causa abesse possint. Nam Episcopis quot annis (vel continue, vel discretè computando tempus) à suis Ecclesiis abesse licet duobus, vel ad summum tribus mensibus, dummodo id fiat ex æqua causa, & sine gravi detrimento gregis, ita Trid. Sess. 23. c. 1. ubi tamen monet, ne hæc absentia fiat in adventu, quadragesima, aut tempore Nativitatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi, nisi cura diocesis aliò vocaret.

111 Not. 4. Parochis, & aliis Curatis indulgeri pro absentia tempus bimestre, ultra verò non, nisi ex gravi causâ per Episcopum prius cognita, & probata, & discedendi licentiâ, gratis concedendâ, obtentâ. In casu tamen, quo cum ejusmodi licentiâ discedunt, teneri loco sui Vicarium idoneum, ab Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquere. Trid. loc. cit.

112 Not. 5. Cum in Tridentino non exprimitur, dubitari, an Parochi & Cura-

Tom. 112

ti egeant Episcopi licentiâ etiam in casu solius absentia per bimestre? R. affirmativam teneri à Lessio, Garcia, & Piascio apud Pirhing hic n. 20. probabilius tamen negari à Navarro in Manuali c. 25. n. 51. quia ad tempus illius absentia jam habent licentiam legalem, seu concessam à lege; quamvis Layman l. 4. tit. 2. c. 6. n. ult. dicat, securissimum esse, cujusque diocesis statutum, vel consuetudinem sequi. Ut absentia Parochis concessa per bimestre sit ex justa causâ, non requiritur, quòd sit causâ gravis, sed sufficit, quòd sit causâ honesta, v.g. honestæ recreationis, visitandi propinquos, peregrinationis. Sic Layman cit. Cæterum tempus absentia an longum, an breve sit? æstimatur diversimodè respectu diversorum locorum, personarum & statutorum. Sic absentia trimestris respectu Episcoporum est tempus breve, longum respectu Parochorum; uti colligitur ex Trid. cit.

113 Not. 6. Canonicis, vel aliis habentibus dignitates, præbendas, aut portiones in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, jure Tridentini non licere abesse à suis Ecclesiis ultra tres menses, ut dicitur sess. 24. de reform. c. 12. quod tamen accipe, nisi alia sit consuetudo legitime inducta, nec jure reprobata, secundum ea, quæ diximus superius.

ARTICULUS III.

De causis excusantibus ab obligatione residendi.

114 Tridentinum sess. 23. de Reform. c. 1. postquam ea, quæ retulimus à n. 96. de Residentia, statuit, de causis excusantibus ita loquitur: Cum Christiana Charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant, decernit eadem Sacrosancta Synodus; has legitimæ absentia causas, à Beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitanano, vel, eo absente, Suffraganeo, Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitanus absentiam probare debet, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipub. officium Episcopatibus adjunctum; cujus, quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repen-

repentina, nec eas quidem significari Metropolitanò necesse erit; ad eundem tamen cum Concilio provinciali spectabit indicare de licentiis à se, vel Suffraganeo datis, & videre, nequis eo jure abutatur; & ut poenis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discelsuri, ita ovibus suis providendum, quantum fieri poterit, ut ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant.

115 Per *Christianam caritatem* intelligitur titulus auxilii necessarii de salute periclitantis animæ; per *urgentem necessitatem* incursiones hostium, aëris intemperies, aut pestis faviens, corporis infirmitas non curabilis in loco Parochiæ, capitales inimicitia cum loci Domino. Per *debitam obedientiam*, mandatum Papæ, ut sit in ejus obsequio pro bono Ecclesiæ: per *evidentem utilitatem Ecclesiæ, vel Reipubl.* ut, cum venire tenetur ad Synodum generalem, provincialem, vel diocesanam; aut abesse debet, ut defendat jura Ecclesiæ suæ, vel diocesis; vel cum debet esse legatus, seu Orator Principis secularis, ut notat Barbosa in *cit. loc. Trid. n. 10.* ut fungatur munere Camerae Præsidis, vel Supremi Cancellarii in Curia Regis, vel Principis secularis; si alii satis idonei non reperiantur; hoc enim pertinet ad utilitatem reipub. Christianæ; ita Pirhing de *Cler. non resid. n. 39.* quæ tamen accipe secundum ea, quæ notabimus in seqq.

116 Quæstio igitur est. 1. an Beneficiatis, sine jactura fructuum, liceat à suis beneficiis abesse *studiorum causâ?* Re. de hoc agi *s. fin. de Magistris*, ubi Honorius III. statuit, quòd docentes in Theologica facultate, *dum in scholis docuerint; & studentes in ipsa*, integrè per annos quinque percipiant de licentia Sedis Apostolicæ proventus præbendarum, & beneficiorum suorum, non obstante aliqua contraria consuetudine, vel statuto, cum denario fraudari non debeant, in vinea Domini operantes. Ubi tamen nota, textum loqui de fructibus, seu proventus præbendarum, & beneficiorum; non de *distributionibus quotidianis*; nam hæ non veniunt nomine fructuum ex beneficiis, ut dicemus infra; excipe nisi præter illas non haberent aliquid ex beneficio suo.

Circa istud privilegium *not. 1.* ad hanc absentiam non requiri licentiam Episcopi, vel Prælati; cum sit privilegium jure communi concessum tam studentibus, quàm docentibus. Sic *Gl. in cit. c. 7. licentia.* Si tamen beneficiatus docens, vel studens sit *Curatus*, Episcopo insinuari debet, ut de idoneo Vicario provideat. Navarr. in *Manual. c. 25. n. 125.* quamvis Glossa in *c. Relatum* de Cleric. non *Resid. 5. Prælatorum*, censet, requiri licentiam Episcopi, si beneficiatus, ratione aliorum studiorum, quam Theologiæ, aut Juris Canonici, abesse velit cum jure, etiam in absentia percipiendi reditus sui beneficii.

2. *Not. 2.* Episcopos & similes Prælatos, cum obtinentibus beneficia Parochialia dispensare posse *ad septennium causâ studii literarum*, etiam *Grammatica*, aut *alterius facultatis*, *c. cum ex eo, 34. de Elect. in 6. junctâ Gl. V. Literarum*, & hoc, quòd aliàs sublatâ studiorum opportunitate in grande univcrsali Ecclesiæ (quæ ad sui regimen Viris literatis permaximè noscitur indigere) dispendium, & jacturam cederet; ex quo clarè apparet hic attendi maximam Ecclesiæ utilitatem, cujus grandem jacturam subit, ubi destituitur Viris literatis. Et hæc facultas dispensandi etiam locum habet cum obtinentibus beneficia simplicia, cum hoc sit minus priore. Abbas in *c. Tua h. t. n. 6.* & hæc facultas non sit odiosa.

3. *Not. 3.* Privilegium etiam absentibus *studiorum causâ* concessum, ut etiam in absentia percipiant fructus, intelligit de absentia *studiorum causâ cum effectu*, adeoque solum si verè student, & hoc titulo absint. Hinc non sufficit, quòd sint *in loco studiorum*, si non frequentent, sed tempus ludicrè perdant, rebus aliis vacando, spatiando, ludendo. Minus sufficit, si substitulo studiorum absint à beneficiis, & loco Scholæ vagentur per villas, castella, & alia loca, ubi non est competens ullum exercitium earum literarum, seu studiorum, quorum titulo, vel prætextu absint; sic enim intercedit dolus, qui nemini patrocinari debet. Et ideo etiam Scholares qui non frequentant, vel non student, non gaudent privilegio Scholarium, de quo alibi, sic *Abb. in c. 1. de Judic. n. 39. c. generaliter. 16. q. 1.* quia cessante

In Tit. IV. De Clericis non residentibus in Eccl. 29

cessante causâ finali, cessat beneficium, & indulgentia.

119 *Not. 4.* quosdam affirmare, requiri ad hoc privilegium, quo quis studiorum causâ absens lucratur fructus beneficii, quod studeat in Universitate, seu ioco studii *generalis & publici*, sed contrarium probabilius est spectato jure Canonico. Nam in *c. Tue 12. h. 1.* solum dicitur, quod non gaudeant privilegio lucrandi fructus in absentia studiorum causâ, qui *in fraudem* se prætextu studiorum conferunt ad talia loca, *in quibus nullum, vel saltem non competens est exercitium studiorum*; ceterum si studerent in loco, ubi studia vigent, licet non foret Academicus, privilegium tenet; quia *non Cathedra facit Magistrum, sed Magister Cathedram*. Sic Abbas in *cit. c. Tue n. 4.*

120 Quæstio altera est, an, & qualiter excuset obedientia? ut, si contingat, Beneficium evocari ad obsequium Papæ in Romana Curia? vel Episcopi, cujus ministerio deservire debeat? *de primo casu extare c. Cum dilectus 14. h. 1.* ubi Honorius III. scribens ad Capitulum Metense, sic loquitur: cum dilectus filius M. Otto, Canonicus Ecclesiæ vestræ, Scriptor noster, grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minus, si sit absens, quam præsens eidem Ecclesiæ utilis habeatur: mandamus, *quatenus non obstante constitutione, que contra absentes Canonicos inter vos dicitur mansisse, fructus præbendæ suæ assignetis eidem, in nostro servitio commoranti*. Cum familiares nostri, qui circa nos se obsequiales exhibent universis, minori non debeant prærogativâ gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per seipsoſ. sapius promoventur.

121 De secundo casu agitur in *c. ad audientiam. 15. cod.* ubi idem Honorius III. Episcopo Meldensi scribit, ad audientiam suam venisse, quod, cum in Meldensi Ecclesiâ quædam sit constitutio, vallata juramento, & auctoritate Sedis Apostolicæ confirmata, *ut Canonici, qui non resident in eadem, suarum priventur fructibus præbendarum, illis receptis, quos infirmitas excusaret*, sed in Apostolicæ Sedis servitio contingeret detineri: *Decernimus, ut duo ex Canonicis Ecclesiæ memoratæ, in tuo servitio existentes, suarum fructus integrè percipiant præbendarum: cum absentes dici non debeant, sed præ-*

sentes, qui tecum pro tuo, & ipsius Ecclesiæ servitio commorantur.

Ex dictis canonibus deducitur, beneficium ex obedientia absentem à beneficio, haberi pro præsentem in ordine ad percipiendos beneficii sui fructus, quando talis absentia contingit Superioris voluntate pro Universalis Ecclesiæ bono, ac utilitate, vel saltem Episcopalis; quod tamen intelligendum venit non de omnibus, qui commorantur in Curia Romana, sed iis tantum, qui *ex mandato Papæ* ibi morantur, & illi auxilium præstant in divinis officiis, vel Ecclesiæ negotiis, spectantibus commune bonum Ecclesiæ Romanæ, non autem præcisè bonum privatum servitium, ut sunt Notarii &c. Reditus enim Ecclesiastici, quos percipiunt beneficiati, ex intentione Fundatorum, directè ordinati sunt in bonum Ecclesiæ, ex cujus bonis percipiuntur, vel Ecclesiæ Matricis, aut Universalis adjuvandæ per ejus Ministros.

Deducitur 2. Canonicos, qui à proprio Episcopo in auxilium vel servitium evocantur, haberi pro præsentibus (præsentia nimirum dispositione juris fictâ) illisque integrè sui beneficii fructus deberi, ut constat ex *n. 121.* & confirmatur ex *c. De cetero 17.* ubi Alexander III. statuimus, inquit, *ne Canonicis, donec in servitio tuo fuerint, quicquam subtrahi debeat, vel auferri, quod de communitatis sibi beneficio debetur. Nisi forte sint victualia, quæ non consueverunt absentibus exhiberi*: ex quo vides, fructus beneficii, & quotidianas distributiones, diversâ esse, cum expressè in hoc textu distinguantur.

Et ideo resolutio de fructibus præbendarum percipiendis etiam in tali absentia, accipienda est solum de fructibus grossis præbendarum, qui scilicet ex communi massâ (quæ etiam vocatur Mensa Capitularis) ab Oeconomo singulis annis Canonicis distribuuntur: non autem victualibus, seu distributionibus quotidianis, quæ interdum in pecunia, interdum in esculentis, & poculentis consistunt, nec nisi præsentibus in Ecclesia dari solent, ut dicitur in *cit. c. de cetero*. Et notandum, per Tridentinum *sess. 23. de Reform. c. 1.* circa prædictos canones nihil limitatum, vel derogatum esse.

Rebuffus in Praxi tit. *Dispensatio de* 125

non residendo, n. 37. censet, quòd Episcopus non possit *ultra duos Canonicos* occupare in suo servitio, propter quòd à suis beneficiis abesse debeant, & hoc ob Ecclesiæ bonum; & si plures velit, requiratur etiam consensus Capitali, quem tamen, si necessitas exigat; illi negare non debet: quòd tamen semper intelligendum est, si idcirco cultus divinus, & necessarium Ecclesiæ Ministerium non impediatur, quòd semper præ oculis habendum. Ut autem dicti Canonici physicè absentes, pro præsentibus habeantur, non sufficit, quòd versentur in obsequiis Episcopi *ob suum privatam commodum*, vel *ob privatam commodum, aut solatium ipsius Episcopi* (v. g. ut venationibus cum illo interfint) sed requiri, quòd eorum servitium cedat *in commodum Ecclesiæ Cathedralis*, ut clarè colligitur ex *c. ad audientiam*, ibi: cum absentes dicendi non sint, sed præsentibus, qui in Episcopi, ejusque Ecclesiæ servitio commorantur.

126 Porro dictum privilegium, quòd Canonici morantes in obsequio sui Episcopi, in ordine ad fructus habeantur pro præsentibus, ex vi istorum canonum non extentitur ad Canonicos non Cathedralis, aut inferiores beneficiatos. 1. quia *c. ad audientiam*, expressè loquitur de Canonicis Cathedralibus, seu iis, qui suo Episcopo sunt à servitiis; 2. quia licet *c. de cætero* loquatur solum de *Canonicis*; quia tamen in eo casu sermo controversus erat, de Canonicis morantibus in obsequio sui Episcopi, scilicet Episcopi, qui præsidet Ecclesiæ, in qua ipsi sunt Canonici, sufficienter colligitur & ibi, decisionem esse de Canonicis Cathedralibus; Sic Layman *l. 4. tr. 3. c. 6. n. 6.* præsertim, cum inter Episcopum, & alios non Cathedralis non sit ea conjunctio, quæ est inter ipsum, & Canonicos in Cathedrali ipsius.

127 Ex hoc autem dubitatur, an privilegium dictis Canonicis concessum conveniat etiam Parochis, vel aliis Curatis, in Ordinarii, seu Episcopi obsequiis commorantibus? Barbosa in *c. de cætero, n. 3.* censet, illos sine gravi causâ non posse ab Episcopo in suo, vel Ecclesiæ Cathedralis obsequio occupari; cum privilegium expressè loquatur de Canonicis in Ecclesia, cui præest Episcopus: in casu

tamen, quo haberi non potest Canonici Cathedralis, idoneus ad serviendum Episcopo in negotiis gravibus suæ Diocesis, vel Ecclesiæ Cathedralis, Canonici, vel beneficiatum inferiorem ex necessitate substitutum in illud obsequium, & absentem, haberi pro præsentibus in ordine ad percipiendos fructus etiam in absentia, *c. cum non deceat, 30. de elect. in 6.* ubi Bonifacius VIII. considerans, quandoque omnino necessariam esse, Beneficiatorum absentiam propter Ecclesiæ gravem utilitatem, sequentem decretalem edidit.

Cum non deceat alicui suum officium esse damnosum: Statuimus, ut ii, qui juxta constitutionem felicis recordationis Nicolai Papæ Tertii, prædecessoris nostri super hoc editam, ad Apostolicam Sedem venerint, eam circa imminentium electionum negotia instructuri (*cum tales Ecclesiarum suarum prosequentes utilitatem, censeri debeant residentes*) fructus beneficiorum suorum, quæ obtinent in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur, & etiam aliorum, quos reciperent, vel possent recipere in ipsis Ecclesiis residendo integrè (*quotidianis distributionibus duntaxat exceptis*) recipient: ad Sedem propterea veniendo ad eandem, ibidemque hac de causâ morando, & ad ipsas Ecclesias redeundo, *ac si personaliter in eisdem Ecclesiis residerent.* Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus, vel statutis Ecclesiarum ipsarum contrariis, seu privilegiis quibuscunque, per quæ præmissorum effectus possit quomodolibet impediri.

Si autem moveatur quæstio, an Canonici morantes in obsequio Archiepiscopi, vel Legati Papæ, aut Prelati Episcopo inferioris in casu suæ absentiae gaudeant privilegio, quòd in tali casu habeantur pro præsentibus in ordine ad fructus suorum beneficiorum? 1. Canonicos Archiepiscoporum, qui sunt de ipsius Ecclesia diocesana, habere idem privilegium in casu proposito, quòd Canonici Cathedralis morantes in obsequio sui Episcopi. Nam & illi sunt Cathedralis relatè ad Archiepiscopum, si sunt Canonici in ejus Ecclesia diocesana, seu Episcopali; Secus dicendum videtur de Canonici Cathedralibus in Ecclesiis Suffraganeis.

fraganeorum; cum morantur in obsequio Archiepiscopi; quia relatè ad hunc non habent eam conjunctionem, quam cum proprio Episcopo; ubi tamen excipere casum necessitatis, de quo n. 127.

130 Et quamvis Pirhing *h. t. n. 30.* probabile censeat, quòd Canonici, quos in sua Provincia Legati Apostolicæ Sedis; vel etiam Rectores inferiorum Ecclesiarum *v. g.* Collegiatarum, occupant in suo servitio, gaudeant eodem privilegio, quo Canonici Cathedralis, morantes in obsequio sui Episcopi: rectius tamen distinguendum videtur, ut etiam procedat de Prælatis Episcopo inferioribus exemptis, non autem non exemptis, nisi adsit necessitas, ut dictum est n. 127. Exempti enim habent in suos jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, & verè sunt Ordinarii eorum; & cum suis Canonicis unum corpus efficiunt, id quod non habent non exempti; nec etiam Legati Papæ respectu Canonicorum suæ Provinciæ; ita Layman *cit. c. 6. §. Sed nunquid.*

131 *Ngt. 5.* dubitari, an, si Episcopus alicui suo Parocho demandet officium Visitatoris, Vicarii generalis, vel aliud officium, adsit sufficiens causa, ut abesse possit ultra duos menses à sua Ecclesia salvo iure fructuum? *g.* negativam doceri à Garcia, & Piascio apud Pirhing *h. t. n. 41.* affirmativam tamen probabiliorē esse; quia iure antiquo poterat Parochus abesse ex iusta, & gravi causa etiam ad longum tempus; ab hoc autem recedendum non est, nisi iure novo aliud constitutum sit. Nihil autem tale extat. Nam *Trid.* proximè *cit.* permittit Episcopo, ut suis Parochis dare possit licentiam absentiae à suis Ecclesiis ex iusta & gravi causa, etiam ultra duos menses.

132 Coeterum, facultatem non residendi cum iure nihilominus percipiendi fructus beneficii concedere potest Summus Pontifex, quando obligatio est ex solo iure Ecclesiastico. Nam eiusdem est solvere, cuius est ligare. In his verò, in quibus obligatio residendi est juris divini, non potest dispensare, ut notat Pirhing *cit. n. 42.* quia foret dispensatio in iure Superioris; quamvis, cum adest iusta, & gravis causa non residendi, possit declarare, legem divinam ad eum casum in talibus circumstantiis non extendi. Et hanc facultatem

relaxandi legem obligantem ad personalem residentiam Parochos, etiam Episcopis concessam in certis casibus, ex hucusque dictis constat; & confirmatur ex *c. Licet, 14. de Elect. in 6.* ibi: *super residentia verò, ut præmittitur, faciendâ, possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.*

Nullum autem Beneficium teneri 133 ad iuramentum residentiae iure communi, tenet Abbas in *c. Ex parte, de Cleric. non resid. n. 4.* quamvis quandoque id præstari debeat, ubi hoc exigit statutum, vel consuetudo alicujus Ecclesiæ. Si quis autem ex tali causa deberet eiusmodi iuramentum præstare, hoc intelligi solum iuxta materiam subiectam, nimirum ut ad plus non obliget, quam jus requirat; hinc si absit in casibus iure permixtis, non violat iuramentum, ut dicitur in *c. Ex parte, ibi respondemus, quòd, si te non observando in fraudem, preposituræ tuæ jura fideliter prosequeris (cum ex hoc censeri debeas residens) perjurium non incurris.* Excipere nisi aliquid novi adjiciatur iuramento, qualiter fit in multis Ecclesiis, ut Canonicus ne una quidem nocte abesse possit à loco residentiae per primum annum integrum.

ARTICULUS IV.

De penis culpabiliter non residentium.

DE his agitur *c. fin. h. t.* ubi Gregorius 134 IX. Ordinario rescribens, sic statuit: Clericos in Ecclesiis tuæ jurisdictionis beneficia, quæ residentiam exigunt, affecturos, si ad alterius Dioccesin absque licentia tua morandi causa transferint, liceat tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis (nisi excusationem rationalem ostenderint) spoliare; & c. *Cum ad hoc 16. eod.* Patriarchæ Antiochiæ, Apostolicæ Sedis Legato, observans, quod ad hoc sint Ecclesiastica beneficia deputata, ut Ecclesiæ debita servitia præstentur à suis Ministris & Sedi Apostolicæ innotuerit, quòd Ecclesiæ Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est ferè destituta Ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis, & prædecessorum tuorum licentiâ, absentes Canonicos, & assesos revoces ad residendum in Ecclesia supra dicta.

dicta, & si non venerint, eu de ipsorum beneficiis, dum absentes fuerint, ipsi Ecclesia facias congruè deserviri, in utilitatem ejusdem, quod ex præfatis beneficiis superfuert, convertendo. Idem dicitur c. Ex parte, 8. eod. cum 2. seq.

135 Ex quibus canonibus deducitur Beneficiatos *culpabiliter absentes*, si moniti non redeant, præterquam, quòd careant beneficiorum fructibus, ut supra dictum, licere suis beneficiis spoliare iusto impedimento cessante. Unde prius citandi sunt, & monendi, ubi citatio personaliter facta, etiam una sufficit; si autem absens citari non potest personaliter, ut si nesciatur, ubi sit? desideratur trina citatio per edictum, ut facilius ad absentis notitiam perveniat, & si intra sex menses non compareat, spoliari potest beneficio, *c. Ex tua, 11. eod.* ibi: in Ecclesiis eorum, qui se *fraudulenter* absentant, nec ad ipsos valet citatio pervenire, *trina citationis edictum* facias publicari; & si nec sic curaverint obedire, & *ultra sex menses* suas deseruerint Ecclesias, juxta sanctiones Canonicas, eis debent merito spoliari. Sic etiam *gloss. inc. fin. V. Canonibus*, Ut litè non contestat. *S. porro.*

136 *Not.* autem contra Beneficiatos contumaciter absentes à *Trid. Sess. 24. de Reform. c. 12.* præscribi hunc procedendi modum; ut obtinentibus in Ecclesiis Cathedralibus aut Collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat vigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses, ab eisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt: alioquin *primo anno privetur unusquisque dimidiâ parte fructuum*, quâ ratione etiam præbendæ, ac residentie fecit suos; quòd si iterum eadem fuerit usus negligentia, *privetur omnibus fructibus*, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutiones procedatur. *Distributiones* verò, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusionè, aut remissione exclusâ, his careant, juxta Bonifacii VIII. Decretum, quod incipit: *Consuetudinem*, quod sancta Synodus in usum revocat: non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetu-

dinibus. Quamvis idem Concilium *Sess. 23. de Reform. c. 1.* dicat, privationem fructuum, propter absentiam non diuturnam, faciendam esse pro rata temporis.

Quoad hoc Decretum *not. 1.* cum dicitur absentes à suis beneficiis privandos esse fructibus, textum restringi à Zoëtio *h. r. n. 7.* ad injustè omittentes residentiam, ad quam tenentur jure solùm Ecclesiastico; volente eos, qui habent beneficia curata (cum teneantur residere jure naturali, & divino, secundum dicta) privatos *ipso facto*, idque ex *Trid. Sess. 23. c. 1.* loquente de habentibus beneficia curata: nec procedere, nisi de absentia diuturna (ubi tempus expressum non est,) per quam Ecclesia patitur detrimentum. Hinc sicut absentia per tempus à jure concessum est extra culpam, sic etiam est extra poenam.

Not. 2. Etsi certum tempus absentie *138* citra culpam & poenam à jure concessum sit, ut diximus à *n. 110.* monere tamen *Trid. cit.* ne hoc fiat solemnioribus diebus, quibus presentia Pastoris maxime refici, & gaudere solent oves; & ideo, si quis ultra tempus, à jure concessum, citra poenam abesse vellet, requiri licentiam ab Episcopo, causâ cognita, & approbatâ, in scripto datam, ut loquitur Tridentinum. Unde quando causâ absentie sunt legitime, & approbatæ à Superiore, possunt Episcopi, & alii beneficiati, qui tenentur residere, fructus beneficiorum suorum percipere, & retinere. Sic *Less. de Just. l. 2. c. 34. d. 29. n. 158.* volens id verum esse, quamvis causâ non essent in scriptis approbatæ, prout alias exigit decretum Tridentini cit.

Not. 3. dubitari, an ob culpabilem *139* absentiam amittentes fructus pro rata temporis, eos restituere debeant, ante sententiam Judicis? affirmat Barbosa in *Frid. cit. n. 18:* quia decretum dicit: *aliâ etiam declaratione non secutâ*, turâ conscientia sibi detinere non posse, sed teneri per Superiorem Ecclesiasticum, aut fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare. Cæterum distinguendum videtur. Nam cum in hoc casu absentie culpabilis, receptis nihilominus fructibus, labore ac officio non præstito, lædatur contractus onerosus inter Beneficiatum, & Ecclesiam, quæ dat beneficium propter officium, & justitiâ læso jure obliget ad non retinen-

retinendum, injustè acceptum, sine dubio pro foro poli non erit expectanda Judicis sententia. Si autem officium per alium, absentis loco, peractum foret; & absens etiam per Ecclesiam legitime citatus, contumaciter nihilominus abesset, fructusque reciperet, restitutio quidem pariter facienda esset ex Ecclesie constitutione, ut patet ex textu, nec opus foret sententiâ Judicis, condemnatoria ad poenam; cum jam lege definita sit, *pro rata temporis*, secus declaratoriâ criminis, ut diximus l. 1. tit. 2. de *constitut.*

140 Et quoniam hoc Decretum de poenis privationis fructuum loquitur non tantum de Parochis, sed etiam aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sequitur 1. sub eo comprehendi etiam Ecclesiam Parochialem, quantumvis tenuem. 2. Rectorem Ecclesie, qui habet Vicarium ad nutum amovibilem; sic enim cura residet in deputante illum; 3. etiam illum, qui habet Vicarium perpetuum, in quem non transfuit totam curam; secus est, si

obtinuit, ut in sua Ecclesia Vicarius perpetuus legitime sit institutus; 4. eum, qui obtinet Ecclesiam pure baptismalem. 5. Etiam Capellanum, Coadjutorem Rectoris Parochialis, auctoritate Apostolicâ institutum. 6. Coadjutorem perpetuum. 7. Eum, qui habet beneficium habens curam jurisdictionalem. 8. Commendatarium curatum. 9. Habentem duas Ecclesias Parochiales, unitas invicem perpetuo, æquè principaliter, & pares: 10. Etiam eum, qui habet Ecclesiam Parochialem cum Canonatu; debet enim in Ecclesia Parochiali residere, licet ei maneant fructus ex Canonicali præbenda, & solum amittat distributiones; quod etiam verum est de habente Canonatum, cui sit unita Parochialis ad vitam obtinentis tantum saltem residendo per alium, ex n. 109. Ex dictis tandem colliges contra contumaciter absentes ex præscripto *Trid. Sess. 24. c. 12.* Sic agendum, ut primo anno priventur dimidiâ parte fructuum; secundo omnibus, & tandem crescente contumaciâ, agendum juxta Canones, ut dictum est supra.

QUÆSTIO. V. IN TIT. V. DE PRÆBENDIS, ET DIGNITATIBUS.

CUM magna pars hujus libri tertii agat de præbendis, & dignitatibus Ecclesiasticis, ac jure percipiendi reditus in convenientem officio, ac dignitati Clericali vivendi rationem, præstandasque exinde functiones sacri ministerii, congruè præmittitur hic titulus tractandis in sequentibus, ut in Ecclesia DEI decorè omnia, sancteque, ac ordinatè peragantur; quibus positus.

ARTICULUS. I.

De Rubrica hujus tituli.

141 CUM is, qui servit altari, vivere debeat de altari, c. 14. h. 2. & c. 16. eod. Dignus est enim Operarius mercede sua; factum est, ut Clericis altari, seu Ecclesie servientibus, de bonis Ecclesia-

Tom. III.

sticis, propter officium, quod præstant, assignati sint certi fructus, seu proventus, cum jure illos exigendi. Quoniam autem in re omnes hi tituli exigendi prædictos reditus ex bonis Ecclesie fundantur in præbenda, vel beneficio, cui quis vicissim præstare debet officium, & ministerium; hæc autem non omnino eadem sint, ut constabit ex seqq. de præbendis, & dignitatibus in genere, priusquam descendamus ad alia, dicendum erit. Hinc.

Quæstio est. i. quid veniat nomine *præbende*? Percyra in Elucidario n. 273. dicit inter *Canoniam*, & *præbendam* esse discrimen, quod Canoniam, seu Canoniam sit jus ipsum spirituale, exercendi Ecclesiasticum, & divinum officium, Canonice incumbens; *Præbenda* verò jus ab hoc officio dependens ad percipiendos Ecclesiasticos reditus. Verum sic defini-

E tur